

Rescura Bleijenberg

reconstructie en restauratie van stucwerk | sjabloneringen | bijzonder schilderwerk en houtwerk | kleuronderzoek en advies | verftechnische restauratie | vergulden en decoratiefwerk | historisch onderzoek

Waterschapskerk, Leimuiden | Onze Lieve Vrouwekerk, Den Haag | Woning Keizersgracht, Amsterdam | Museum Mr. Simon van Gijn, Dordrecht | Danssalon Felix Meritus, Amsterdam | Koetshuis, Dordrecht | Woning Avenue Concordia, Rotterdam | Woning Prinsengracht, Amsterdam | Slot Ammelshain, Leipzig | Oude kerk, Delft | Gereformeerde kerk, Rijsoord | St. Bonifatius kerk, Rijswijk | Rijksarchief | Kasteel Duivenvoorde, Voorschoten | Zeeland, Middelburg | Teatro Solis, Montevideo, Uruguay | Vredespaleis, Den Haag | Vondelkerk, Amsterdam | **Onze Lieve Vrouwekerk te Kapelle, Brussel** | Wijnstraat 121, 129-139, Dordrecht | Zuiderkerk, Enkhuizen | Passage 53 en 24, Den Haag | Marine basis, Amsterdam | Gemeente museum, Den Haag | Maagdenhuis, Amsterdam | Algemene begraafplaats, Den Haag | Soefi Centrum, Den Haag | Kantoor Mathenesserlaan, Rotterdam | Kantoor Kenaupark, Haarlem | Centraal Museum, Utrecht | Deutsche Evangelische Kirche, Den Haag | Tweede Kamer der Staten Generaal, Binnenhof, Den Haag | Eerste Kamer der Staten Generaal, Binnenhof, Den Haag | Centraal Station, Amsterdam | St. Franciscus Xaverius (de Krijtberg), Amsterdam | Concertgebouw, Amsterdam | Tuschinski Theater, Amsterdam | St. Martinuskerk, Beek (gem. Bergh) | Oude Raadhuis, Middelharnis | Concertgebouw 'De Vereniging', Nijmegen | Kantoor Simon Levelt, Prins Hendrikkade, Amsterdam | Woonhuis Reguliersgracht, Amsterdam | Huis Edenburg, Vlissingen | Hoge Raad, Den Haag | Onze Lieve Vrouwekerk, Amsterdam | Woonhuis Regentesselaan, Apeldoorn | Kantoor Westzijde, Zaandam | Woonhuis Weteringschans, Amsterdam | Schouwburg Kunstmin, Dordrecht | Landhuis Eikenhorst, Wassenaar | Grote of St. Bavokerk, Haarlem | Grote kerk, Dordrecht | Kantongerecht, Tiel | Rijksmuseum, Amsterdam | Landgoed Beeckestijn, Velsen | Woonhuis Oosteinde, Delft | Pesthuis, Leiden | Winkel Voorstraat, Brielle | Kantoor Rapenburg, Leiden | Pulchri Studio, Den Haag

tussen ambacht en innovatie

tussen verleden en toekomst

Rescura Bleijenberg

The background of the entire page is a grid of decorative ceiling panels. The panels are arranged in a 4x4 grid. The colors of the panels vary: the leftmost column is yellow, the middle two columns are grey, and the rightmost column is green. Each panel features a central circular medallion with a classical-style relief. In the second row, second column, the panel is open, revealing a modern, glowing circular light fixture with a gold-colored rim. The overall aesthetic is a blend of traditional craftsmanship and modern lighting technology.

| **tussen ambacht en innovatie** |

tussen verleden en toekomst

Gezamenlijke passie

Teun Bleijenberg

'Natuurlijk zijn wij trots op de geslaagde projecten van Rescura Bleijenberg en ben ik blij met de tevreden reacties die wij in de afgelopen tien jaar van onze opdrachtgevers mochten ontvangen. Maar die trots is niet zo belangrijk. Want wat ons werk teweegbrengt, overstijgt die persoonlijke triomf. Wat mij met de andere mensen van Rescura Bleijenberg bindt, is veel meer een gevoel van ontzag: het respect voor de ambachtslieden en kunstenaars van het verleden, de architecten, kunst-schilders, stukadoors en

decorateurs. Wij werken vanuit een gezamenlijke gedrevenheid om hun werk in ere te herstellen en zo de historische en culturele schatten te behouden of te reconstrueren. In die passie ligt de kracht van Rescura Bleijenberg. Of het nu onze gespecialiseerde restauratiestukadoors, schilders, houtbewerkers of projectmanagers zijn, samen hebben we één doel voor ogen: een resultaat waarmee we het origineel in ere herstellen. Werk afleveren waar de vroegere maker weer trots op zou zijn.'

| Ambachtelijke disciplines

Stucwerk
Schilderingen en sjabloneringen
Houtwerk

| Onderzoek en management

Historisch onderzoek
Projectmanagement
Artistiek leiderschap

Waterschapskerk, Leimuïden | Onze Lieve Vrouwekerk, Den Haag | Woning Keizersgracht, Amsterdam | Museum Mr. Simon van Gijn, Dordrecht | Danssalon Felix Meritus, Amsterdam | Koetshuis, Dordrecht | Woning Avenue Concordia, Rotterdam | Woning Prinsengracht, Amsterdam | Slot Ammelshain, Leipzig | Oude kerk, Delft | Gereformeerde kerk, Rijsoord | St. Bonifatius kerk, Rijswijk | Rijksarchief | **Kasteel Duivenvoorde, Voorschoten** | Zeeland, Middelburg | Teatro Solis, Montevideo, Uruguay | Vredespaleis, Den Haag | Vondelkerk, Amsterdam | Wijnstraat 121, 129-139, Dordrecht | Zuiderkerk, Enkhuizen | Passage 53 en 24, Den Haag | Marine basis, Amsterdam | Gemeente museum, Den Haag | Maagdenhuis, Amsterdam | Algemene begraafplaats, Den Haag | Soefi Centrum, Den Haag | Kantoor Mathenesserlaan, Rotterdam | Kantoor Kenaupark, Haarlem | Centraal Museum, Utrecht | Deutsche Evangelische Kirche, Den Haag | Tweede Kamer der Staten Generaal, Binnenhof, Den Haag | Eerste Kamer der Staten Generaal, Binnenhof, Den Haag | Centraal Station, Amsterdam | St. Franciscus Xaverius (de Krijtberg), Amsterdam | **Concertgebouw, Amsterdam** | **Tuschinski Theater, Amsterdam** | St. Martinuskerk, Beek (gem. Bergh) | Oude Raadhuis, Middelharnis | Concertgebouw 'De Vereniging', Nijmegen | Kantoor Simon Levelt, Prins Hendrikkade, Amsterdam | Woonhuis Reguliersgracht, Amsterdam | Huis Edenburg, Vlissingen | Hoge Raad, Den Haag | Onze Lieve Vrouwekerk, Amsterdam | Woonhuis Regentesselaan, Apeldoorn | Kantoor Westzijde, Zaandam | Woonhuis Weteringschans, Amsterdam | Schouwburg Kunstmin, Dordrecht | Landhuis Eikenhorst, Wassenaar | Grote of St. Bavokerk, Haarlem | Onze Lieve Vrouwekerk te Kapelle, Brussel | Grote kerk, Dordrecht | Kantongerecht, Tiel | Rijksmuseum, Amsterdam | Landgoed Beeckestijn, Velsen | Woonhuis Oosteinde, Delft | Pesthuis, Leiden | Winkel Voorstraat, Brielle | Kantoor Rapenburg, Leiden | Pulchri Studio, Den Haag

| Ambachtelijke disciplines, innovatieve technieken

De meerwaarde van Rescura Bleijenberg

Teun Bleijenberg: 'Niets is moeilijk, als je het maar beheerst.

Die beheersing bereik je als je bereid bent om je in te zetten met alles wat je in je hebt. De interesse voor wat je doet moet in je genen zitten.'

De meerwaarde van Rescura Bleijenberg

Rescura Bleijenberg is een vakatelier voor de restauratie, reconstructie en decoratie van stuc, schilder- en houtwerk. Het samengaan van deze disciplines binnen één organisatie is uniek in Nederland. De meerwaarde van Rescura Bleijenberg is gelegen in de gebundelde kennis en kwaliteit van mensen. Wij zien het als een uitdaging om historische en culturele schatten te behouden of te reconstrueren. Ook zijn wij thuis in het aanbrengen van nieuwe decoratieontwerpen, passend bij de tijdgeest van een monument of de koers

van een architect. Door de unieke samenwerking van bevoegen vakmensen heeft Rescura Bleijenberg een indrukwekkende staat van dienst opgebouwd.

De restauratie en decoratie van het Centraal Station en van het Tuschinski Theater in Amsterdam zijn hiervan bekende voorbeelden. Ook het in ere herstellen van de Haagse Passage, Paleis Noordeinde, de Waterschapskerk te Leimuiden, de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal en het Vredespaleis zijn veelgeroemde proeven van vakmanschap.

Grote zorg voor kleinschalige projecten

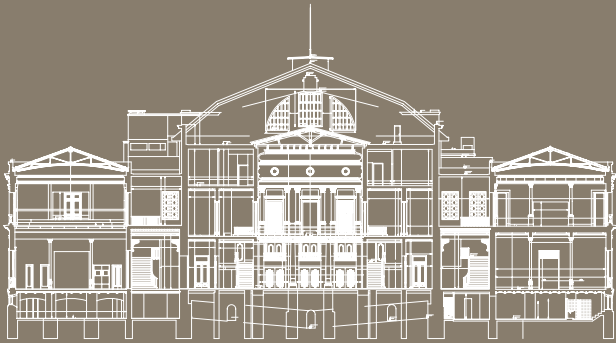
Minder bekend, maar niet minder belangrijk, zijn de vele kleinschalige projecten die het atelier met even grote zorg uitvoert. Denk bijvoorbeeld aan het restaureren van ornamenten in een plafond van een negentiende-eeuws herenhuis of het herstellen van de lambriserings in een stijkkamer uit het begin van de twintigste eeuw. Hoe klein of omvangrijk het project ook, steeds weer is het de uitdaging voor Rescura Bleijenberg om een object zo stijlzuiver mogelijk te restaureren. Om dit te bereiken, maken wij zowel gebruik van innovatieve moderne methoden als van originele ambachtelijke technieken. Zo kan een complexe, unieke muurschildering het beste op ambachtelijke wijze worden gereconstrueerd, terwijl een sjablonering, die over een grote afstand een repeterend patroon vertoont, het nauwkeurigst met digitale technieken kan worden gerealiseerd.

| Organiseren is ook een kunst

Projectmanagement

Onderzoek en projectmanagement

Om een project optimaal te laten verlopen, is meer nodig dan alleen uitvoerende kwaliteit en vaktechnische kennis. Het is van essentieel belang dat aan de uitvoerende werkzaamheden een zorgvuldig historisch onderzoek voorafgaat en er een solide kostenanalyse en tijdsplanning gemaakt wordt. Vooral de meer omvangrijke projecten staan of vallen met de kwaliteit van het artistieke en organisatorische management, voor en tijdens de uitvoerende fase. Rescura Bleijenberg heeft binnen haar bedrijf ervaren onderzoekers en

projectmanagers die thuis zijn in het efficiënt voorbereiden, plannen en begeleiden van restauratieprojecten. Door onze ervaring met het opstellen van begrotingen en onze brede kennis van de praktijk kunnen wij onze klanten als één van de weinigen in onze branche de zekerheid bieden van een vaste aanneemsom.

Ook inzetbaar voor deeltrajecten

Onze managers zijn gespecialiseerd in het opzetten en begeleiden van projecten waarbij het gebouw waaraan gewerkt wordt tijdens het restauratie-proces nog in functie is.

De restauratie van het Concertgebouw is een sprekend voorbeeld van zo'n project: Rescura Bleijenberg heeft het werk aan dit belangrijke monument vooral in de nachtelijke uren verricht.

Dankzij het doorzettingsvermogen en creatief vernuft van onze ambachtslieden, maar ook door de uitgekiende planning van onze projectmanagers. Diezelfde managers kunnen worden ingezet als Rescura Bleijenberg zelf niet de uitvoerende partij is. Hun ervaring komt dan tot zijn recht bij het begeleiden van specialistische deeltrajecten, bijvoorbeeld voor het maken van een kostenanalyse, een planning van werkzaamheden, het schrijven van een bestek of het voeren van het artistiek of zakelijk management.

| Ambachtelijke disciplines

Stucwerk

Oud ambacht in ere hersteld

Al in de zeventiende eeuw laten Hollandse regenten de wanden en plafonds van hun herenhuizen met stucwerk verfraaien.

Rond 1900 bereikt de stukadoorskunst in Nederland een hoogtepunt binnen de Jugendstil en de Art Deco. In de jaren zestig dreigt aan een eeuwenoude traditie een einde te komen wanneer de gladde betonplafonds en gietbouwsystemen de markt veroveren. Gelukkig wordt deze ontwikkeling gekeerd door het besef dat stucwerk waardevolle esthetische eigenschappen bevat: het oude ambacht wordt in ere hersteld. In de renovatieperiode die volgt heeft Rescura

Bleijenberg haar vakmanschap in ambachtelijk stucwerk vanaf het begin bewezen met vele prestigieuze projecten.

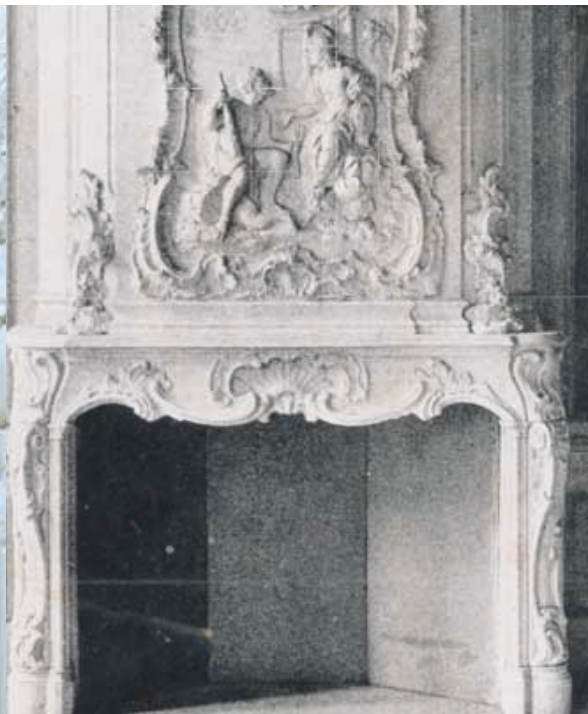
Verlijmen van losgelaten stuclagen

Het hoge niveau van het stucwerk van Rescura Bleijenberg komt voort uit de combinatie van vakmensen en vakmaterialen. Onze stukadoors beheersen ambachtelijke en innovatieve technieken en zijn vertrouwd met stucwerk uit de diverse stijlperiodes. Zij zijn thuis in het werken met een diversiteit aan natuurlijke gipsen en met kalksamenstellingen die in de periode voor de negentiende eeuw voor stucwerk werden

gebruikt. Door de nauwe samenwerking tussen onze stukadoors en schilders is Rescura Bleijenberg steeds in staat om een optimale combinatie van stuc- en verfrestauraties uit te voeren.

Een van de innovatieve technieken die Rescura Bleijenberg mede ontwikkeld heeft, is het verlijmen van een losgelaten stuclaag met de ondergrond.

Daarbij wordt met injectieaalden een speciaal samengestelde vloeibare lijm ingebracht in de loslatende stuclaag, waardoor de verschillende lagen weer één geheel gaan vormen. Deze methode is van grote waarde voor het behoud van muurschilderingen.

Ambachtelijke disciplines

Silberling www.silberlingstuc.nl

Teun Bleijenberg: 'Deze collectie is absoluut uniek in de wereld. Het is bijna onvoorstelbaar dat de complete verzameling na het overlijden van Silberling vele decennia verborgen heeft gelegen op een locatie in Amsterdam. Dat kon gebeuren door de afnemende interesse in het gebruik van ornamentiek na 1912. De Eerste Wereldoorlog naderde, het massale bouwen nam af en de Nieuwe Stijl, die gekenmerkt werd door strakke lijnen zonder versieringen, werd dominant in Nederland. Toen wij twintig jaar geleden de kans kregen om de collectie op te kopen, hebben we geen seconde getwijfeld. Sindsdien hebben we de Silberlingmallen al vele malen kunnen gebruiken, bijvoorbeeld bij de restauratie van het Concertgebouw. Tijdens de bouw bleek ook gebruik te zijn gemaakt van de Silberlingmallen. Bij de reconstructie van Huis ten Bosch in het Japanse Nagasaki hebben we twintigduizend kilo aan ornamenten geleverd, afkomstig uit de originele mallen, waardoor de plafonds niet te onderscheiden zijn van de originelen in Den Haag.'

De unieke Silberling-collectie

Het Amsterdamse Silberling & co. was vanaf het midden van de negentiende eeuw de grootste ornamentist van Nederland. Eigenaar Silberling bouwde een complete collectie op met mallen die stammen uit het begin van de achttiende eeuw, de tijd waarin men van het handmatig modelleren van ornamenten overging op het gebruik van mallen. De Silberling-collectie bevat moedermallen uit de Lodewijk-periode (1750-1810), uit de door de Franse invloeden gete-kende Empire-periode en

ook uit de periode van de verschillende neostijlen zoals de neogotische en de neo-classicistische stijl. Rond 1900 beleefde het bedrijf zijn hoogtijdagen en liet directeur Silberling kunstenaars nieuwe ontwerpen maken die hij exclusief op de markt kon aanbieden. Deze ornamentiek, die toen modern was, staat nu bekend als Jugendstil en Art Nouveau. Voor zijn catalogus van 1912 liet Silberling alle moedermallen uit de diverse stijlperiodes tot in detail met behulp van glasnegatieven fotograferen. Deze originele catalogus met de complete

Hollandse ornamentiek vanaf de achttiende tot de twintigste eeuw en 65 % van de originele Silberlingmallen zijn vanaf de jaren tachtig in het gelukkige bezit van Rescura Bleijenberg. Deze rijke en goed geconserveerde collectie is cultuurhistorisch van onschatbare waarde. Met de schat aan Silberling-vakgereedschap is Rescura Bleijenberg in staat om vrijwel alle ornamentiek uit de laatste vier eeuwen 100% stijlzuiver te leveren en aan te brengen.

Waterschapskerk, Leimuiden | Onze Lieve Vrouwekerk, Den Haag | Woning Keizersgracht, Amsterdam | Museum Mr. Simon van Gijn, Dordrecht | Danssalon Felix Meritus, Amsterdam | Koetshuis, Dordrecht | Woning Avenue Concordia, Rotterdam | Woning Prinsengracht, Amsterdam | Slot Anmelschain, Leipzig | Oude kerk Delft | Grafmonument kerk, Rijswijk | St. Bonifatius kerk, Rijswijk | Rijksarchief | Kasteel Duivenvoorde, Voornhouten | Zeeland, Middelburg | Theatergebouw, Rotterdam | Vredespaleis, Den Haag | Vondelkerk, Amsterdam | Wijnstraat 121, 122, 123, Dordrecht | Sint-Martinuskerk, Binnenhof, Westzijde 23 en 24, Den Haag | Machinebasis, Amsterdam | Gemeentemuseum, Den Haag | Maagdenhuis, Amsterdam | Aloudekerk, Raaiplaats, Den Haag | Soefi Centrum, Den Haag | Kantoor Mathenesserlaan, Rotterdam | Kantoor Kenaupark, Haarlem | Centraal Museum, Utrecht | Deutsche Evangelische Kirche, Den Haag | Tweede Kamer der Staten-Generaal, Binnenhof, Den Haag | Eerste Kamer der Staten-Generaal, Binnenhof, Den Haag | Centraal Station, Amsterdam | St. Fransiscus-Kapelle de Koning, Amsterdam | Concertgebouw, Amsterdam | Tuschinski Theater, Amsterdam | St. Martinuskerk, Beek (gem. Bergh) | Oude Raadszaal, Middelhamme | Concertgebouw 'De Vereniging', Nijmegen | Kantoor Simon Levelt, Prins Hendrikkade, Amsterdam | Woonhuis Reguliersgracht, Amsterdam | Huis Edenburg, Vlissingen | Hoge Raad, Den Haag | Onze Lieve Vrouwekerk, Amsterdam | Woonhuis Regentesselaan, Apeldoorn | Kantoor Westzijde, Zaandam | Woonhuis Weteringschans, Amsterdam | Schouwburg, Dordrecht | Landhuis Eikenhorst, Wassenaar | Grote of St. Bavokerk, Haarlem | Onze Lieve Vrouwekerk, Kapelle, Breda | Grote kerk, Dordrecht | Kantoor Dordrecht, Tiel | Rijksmuseum, Amsterdam | Landgoed Beeckestijn, Velsen | Woonhuis Houtenburg, Breda | Posthuis, Leiden | Winkel Voorstraat, Bille | Kantoor Raperburg, Leiden | Pulchri Studio, Den Haag

| Ambachtelijke disciplines

Schilderingen en sjabloneringen

Antoinette van de Wal: 'Bij de restauratie van het Concertgebouw was het mijn taak om de kleuren die architect Evelyne Merkx in gedachten had, te vertalen naar de Grote Zaal en de overige ruimten. Om mij duidelijk te maken aan welke kleur rood zij dacht, gaf ze me als voorbeeld een boek over Ottomaanse stoffen. Daarin stond een foto van een versleten stuk fluweel van een kleur die bestond uit honderdduizenden tinten roze en rood. Door met haar over die foto te praten, voelde ik aan wat zij wilde zien. Daarna ging ik eindeloos experimenteren met verschillende verfsoorten en pigmenten op schilderslinnen totdat ik de kleur die zij in haar hoofd had tot leven had gewekt.'

Kleurbeleving

Niets is zo moeilijk als exact de juiste kleur te vinden. Niet alleen omdat er oneindig veel kleuren bestaan, maar ook omdat een kleur altijd beïnvloed wordt door de omgeving waarin deze is aangebracht. Kleur is geen objectief vaststaand gegeven, maar een persoonlijke ervaring. Vele factoren beïnvloeden de kleurbeleving. Meetbare factoren zoals dag- of kunstlicht, de temperatuur en de structuur van de ondergrond. Maar daarnaast wordt de kleurbeleving ook bepaald door moeilijk meetbare factoren zoals de intensiteit waarmee iemand een kleur

bekijkt, de emoties die met een kleur verbonden zijn en de sfeer van de omgeving. De wereld van kleur is te complex om te doorgronden met logica en vakkennis alleen. De kunst om exact die kleurbeleving op te roepen die een architect heeft bedoeld, vereist een speciale gave. Verschillende verfspecialisten van Rescura Bleijenberg bezitten die gave: de aanleg en passie om te treden in de belevingswereld van de opdrachtgever. In combinatie met de technische kennis om die belevingswereld te vertalen naar de juiste kleur levert die gave de meest indrukwekkende resultaten op.

Een voorbeeld is de tentoonstelling in het Rijksmuseum, waar Antoinette van de Wal door architect Evelyne Merkx werd gevraagd om kleurvlakken achter meesterwerken te plaatsen om de schilderijen op een nieuwe manier tot leven te brengen. De lovende kritieken bevestigen dat Antoinette erin slaagde steeds exact de juiste 'toon' te vinden waardoor de schilderijen krachtiger dan ooit werden ervaren. Wegens het grote succes is deze tentoonstelling verlengd van de oorspronkelijk geplande drie maanden tot ten minste twee jaar. >>

| Ambachtelijke disciplines

Schilderingen en sjabloneringen

Bert Strik: Bij een restauratie kijken wij verder dan puur en alleen het zichtbare resultaat, want vaak vinden we meerdere schilderingen in lagen over elkaar heen. Naast de laag die we willen restaureren, proberen we de andere lagen te beschermen en te behouden. Als er echt lagen verwijderd moeten worden, doen we er alles aan om deze eerst uitvoerig te fotograferen of over te tekenen zodat ze niet verloren gaan. Soms kiezen we voor het reconstrueren van een onderste laag, bovenop de oude lagen. Op die manier blijven de verschillende tijdsbeelden geconserveerd en kunnen latere generaties opnieuw hun keuze maken.'

Ondergrond en omgeving

Het bepalen van verf en techniek is van wezenlijk belang voor de uitstraling en sfeer, maar ook voor de duurzaamheid van de schildering. De uiteindelijke keuze voor een verfsysteem wordt bepaald door de samenstelling van de originele verf, de wensen van de architect, de temperatuur(schommelingen), de vochtigheid van de ruimte en de ondergrond. Veelal maakt Rescura Bleijenberg gebruik van minerale verfsystemen en speciale kalkmortels om de vereiste kwaliteit en uitstraling te bereiken.

Technieken van schilderen

Naast het gebruik van de juiste materialen, passend bij de omgevingsfactoren, is ook de techniek waarmee verf opgebracht wordt bepalend voor het resultaat. De manier waarop de schilder zijn streken maakt, geeft een vlak bijvoorbeeld een ingetogen of een uitbundige uitstraling. De schilders van Rescura Bleijenberg beheersen alle streektechnieken en schilderdisciplines, zodat bij een restauratie of reconstructie het origineel optimaal benaderd kan worden. Ook bij een decoratieve opdracht, waarbij een nieuw ontwerp wordt uitgevoerd, zijn onze technische en kunstzinnige schilders in staat de wensen van de architect aan te voelen en te realiseren.

Vergulden

Een van de ambachtelijke technieken die onze schilders tot in de finesses beheersen, is het vergulden. De kunst van het vergulden zit 'm allereerst in het kiezen van de juiste

kleur uit de honderden tinten bladgoud of platina. Ook de 'diepte' van de vergulding en de techniek waarmee het bladgoud wordt aangebracht, zijn bepalend voor het resultaat. Altijd ligt het gevaar van een te sterk blinkende, kitscherige uitstraling op de loer. Rescura Bleijenberg is in staat om verguldingen hun kracht en vitaliteit terug te geven, terwijl tegelijkertijd de historische uitstraling behouden blijft, de sfeer die de tijdgeest ademt van het gerestaureerde werk.

Digitaal en ambachtelijk sjabloneren

Rescura Bleijenberg heeft veel bekendheid gekregen met de door haar uitgevonden en ontwikkelde digitale methode van sjabloneren. Deze innovatieve methode begint met het exact overnemen van een originele sjablonering op papier. Die tekening wordt gedigitaliseerd en kan met behulp van de computer oneindig gereproduceerd worden op plak-sjablonen. Deze worden vervolgens met de hand aangebracht op het te restaureren object en zorgvuldig met de kwast ingeschilderd. De ontdekking van deze methode zorgde voor een revolutie in de restauratiewereld. Waar vroeger iedere figuur handmatig moest worden nageschilderd, kan de plak-sjabloon nu als mal worden gebruikt. Hierdoor kan de verf sneller en preciezer worden aangebracht. Vooral bij het restaureren van zich repeterende patronen betekent deze nieuwe techniek een aanzienlijke besparing van tijd en kosten. Projecten die vroeger, gezien de hoge

kosten, niet uitvoerbaar waren, zijn betaalbaar geworden. Ook kwalitatief kan de innovatieve methode goed concurreren met de handmatige methode: de ouderwetse werkwijze, waarbij schilders gedurende lange tijd zich herhalende patronen aanbrenge zonder gebruik van een mal, levert gemakkelijk slordigheidsfoutjes op door concentratieverlies. Bij de digitale werkwijze van Rescura Bleijenberg komt dit door de precieze omlijning van een plak-sjabloon niet voor.

Van scepsis naar erkenning

In het begin van de jaren negentig, toen onze digitale methode net ontwikkeld was, werd toch met enige scepsis naar de nieuwe techniek gekeken. Men dacht met de computer nooit dezelfde resultaten te kunnen bereiken als met de veel beproefde handmatige methode. Inmiddels heeft de methode zich zowel vakinhoudelijk als economisch bewezen en krijgt de techniek de verdiende erkenning. Dankzij de methode van Rescura Bleijenberg zijn de sjabloneringen van vele monumenten waarvan de restauratie vroeger onhaalbaar zou zijn in ere hersteld. Vanzelfsprekend beheersen de schilders van Rescura naast de digitale methode ook de ambachtelijke techniek van sjablonering. Zo kunnen we bij iedere restauratie of reconstructie gebruik maken van die combinatie van technieken die het beste resultaat biedt tegen de laagste kostprijs.

| Ambachtelijke disciplines

Houtwerk

Rob Kooy: 'Als je hout snijdt, ben je als de bakker die zijn eigen brood uit de oven haalt. Je weet hoe het ruikt en voelt. Je weet precies hoe het moet zijn: de grillige nerf van grenen, de wittige gloed van de zwarte palissander. De kunst van houtwerk is dat het in één keer goed moet zijn. Met gips of klei kun je er altijd weer een stukje aan vastplakken als het mis gaat. Maar als ik van deze kruisbloem net een stukje te veel afsnijdt, kan ik hem weggooien. Iedere beweging moet raak zijn. Anders kun je opnieuw beginnen.'

Hout en ziel

Veel mensen associëren de naam Rescura Bleijenberg direct met verf- en stuc restauraties. Dat Rescura Bleijenberg een aparte gespecialiseerde afdeling heeft op het gebied van houtrestauraties en -decoraties is veel minder bekend. Dat heeft alles te maken met het karakter van hout, dat meer ingetogen is. Bij het betreden van een monumentale ruimte, zoals de hal van Tuschinski, wordt de bezoeker direct overdonderd door de uitbundige schilderkunst, het weelderige stucwerk en het kleurige tapijt. Toch zou er van de uitstraling van de hal weinig over-

blijven als deze in het oog springende onderdelen niet omlijst waren door de houten lambriseringen met inlegwerk. Een ander voorbeeld vormen de uit hout gehakte en gesneden beelden. Deze hebben een heel eigen uitstraling in vergelijking met beelden van steen of gips. De ziel van het levende materiaal en de kracht waarmee de maker het hout met de hand heeft gevormd, blijven altijd zichtbaar. Daarom ademt geen ander materiaal het verleden zo voelbaar als hout.

Schrijnwerker

Tot in het begin van de vorige eeuw kende

men het beroep van de schrijnwerker. Deze specialistische vakman stond bovenaan in de rangorde van timmerlieden en houtbewerkers. Doordat houtbewerking binnen de architectuur een veel minder belangrijke plaats in ging nemen, is de beroepsgroep verdwenen. Daarom is Rescura Bleijenberg trots op de zelfstandige en gespecialiseerde organisatie binnen haar gelederen: Rescura Houtrestauraties en -decoraties. Dit team, onder leiding van Rob Kooy, beheerst zowel de technieken van de vroegere schrijnwerker als de modernere innovatieve technieken en materialen. >>

Waterschapskerk, Leeuwarden | Onze Lieve Vrouwekerk, Den Haag | Woning Keizersgracht, Amsterdam | Woning Mr. Simon van Stijn, Dordrecht | Danssalon Felix Meritus, Amsterdam | Koetshuis, Dordrecht | Woning Avenue Concordia, Rotterdam | Woning Prinsengracht, Amsterdam | Slot Ammelshain, Leipzig | Oude kerk, Delft | Gereformeerde kerk, Bussoord | St. Bonifatius kerk, Rijswijk | Rijksarchief, Den Haag | Kasteel Duivenvoorde, Voorschoten | Zeeland, Middelburg | Teatro Solis, Montevideo, Uruguay | Vredespark, Den Haag | Vondelkerk, Amsterdam | Wijnstraat 121, 129-139, Dordrecht | Zuiderkerk, Enkhuizen | Passage 53 en 24, Den Haag | Marinebasis, Amsterdam | Gemeente museum, Den Haag | Maagdenhuis, Amsterdam | Algemene begraafplaats, Den Haag | Soeff Centrum, Den Haag | Kantoor Mathenesserlaan, Rotterdam | Kantoor Kenaupark, Haarlem | Centraal Museum, Utrecht | Deutsche Evangelische Kirche, Den Haag | Tweede Kamer der Staten Generaal, Binnenhof, Den Haag | Eerste Kamer der Staten Generaal, Binnenhof, Den Haag | Centraal Station, Amsterdam | St. Franciscus Xaverius (de Krijtberg), Amsterdam | Concertgebouw, Amsterdam | **Tuschinski Theater, Amsterdam** | St. Martinuskerk, Beek (gem. Bergh) | Oude Raadhuis, Middelharnis | Concertgebouw 'De Vereniging', Nijmegen | Kantoor Simon Levelt, Prins Hendrikkade, Amsterdam | Woonhuis Reguliersgracht, Amsterdam | **Huis Edenburg, Vlissingen** | Hoge Raad, Den Haag | Onze Lieve Vrouwekerk, Amsterdam | Woonhuis Regentesselaan, Apeldoorn | Kantoor Westzijde, Zaandam | Woonhuis Weteringschans, Amsterdam | Schouwburg Kunstmin, Dordrecht | Landhuis Eikenhorst, Wassenaar | Grote of St. Bavokerk, Haarlem | Onze Lieve Vrouwekerk, Kapelle, Brussel | Grote kerk, Dordrecht | Kantongerecht, Tiel | Rijksmuseum, Amsterdam | Landgoed Beeckestijn, Velsen | Woonhuis Oosteinde, Delft | Pesthuis, Leiden | Winkel Voorstraat, Brielle | Kantoor Rapenburg, Leiden | Pulchri Studio, Den Haag

| Ambachtelijke disciplines

Houtwerk

Karin Vink: Rescura Bleijenberg heeft de reputatie in relatief korte tijd te kunnen presteren. Maar dat betekent niet dat wij met minder genoegen nemen dan het beste resultaat. Wij werken met een bijzondere en bevolgen groep jonge mensen die uitgaat van één filosofie: of we doen het goed, of we doen het niet.'

Het kan iedere uitdaging op het gebied van houtrestauraties aan. Voorbeelden zijn de restauratie van een originele gevel en het herstellen van beelden, panelen, kerkorgels, baldakijnen, eeuwenoude vloeren en antieke kasten. Ook verzorgen de houtwerkspecialisten nieuwe houten interieur-onderdelen en compleet nieuwe interieurs in alle gewenste stijlen.

Van advies tot uitvoering

Om houtwerk voor toekomstige generaties te kunnen behouden, is het herkennen van de problematiek rond dit natuurlijke product

een eerste vereiste. Vele soorten ongedierte zoals houtworm vormen een bedreiging, maar ook vocht dat schimmels veroorzaakt die het houtwerk aantasten. Een houtwerkrestauratie begint daarom met een analyse en een daaraan gekoppeld advies. Dit advies houdt rekening met de huidige omstandigheden en met historische factoren: welke houtsoort is origineel gebruikt en welke technieken zijn toegepast. In de Jugendstil werd hout bijvoorbeeld vaak ongeschilderd verwerkt. Daarom koos men in die tijd voor bijzondere houtsoorten zoals mahonie, citroen, coromandel en palissander. Niet

zelden ontbreken er onderdelen van houtwerk en is niet gedocumenteerd hoe de verdwenen delen eruit hebben gezien. Door logisch te redeneren vanuit de cultuurhistorische kennis van stijlen is Rescura Houtrestauratie in staat om iedere ontbrekende schakel te reconstrueren in de richting en stijl van het origineel. De stijlkenmerken van bijvoorbeeld een geornamenteerd plafond zullen in het oorspronkelijke ontwerp altijd een eenheid vormen met die van de betimmeringen. Het advies van Rescura Houtrestauratie houdt rekening met budgettaire beperkingen. Soms is het te duur om een gehavend houten beeld te herstellen met houtgesneden onderdelen. In zo'n situatie dragen de houtspecialisten van Rescura betaalbare alternatieven aan, zoals de vervolmaking van het object met behulp van een giethars of een gips.

Historisch onderzoek

De kwaliteit van een restauratie wordt voor een belangrijk deel bepaald door de nauwkeurigheid van het historisch vooronderzoek. Daaruit komt naar voren welke stijlen een monument in de loop der geschiedenis heeft gekend, welke materialen en technieken gebruikt zijn en hoe de actuele staat ervan is. Rescura Bleijenberg besteedt veel zorg aan het vooronderzoek.

Dit beperkt zich niet alleen tot het bestuderen en inventariseren van het monument zelf, het bestaat ook uit het doen van foto- en literatuuronderzoek en het interviewen

van bijvoorbeeld gebruikers van een gebouw. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek kan de opdrachtgever inhoudelijke keuzes maken: welke stijlperiode wordt in ere hersteld en op welke schaal?

Rescura Bleijenberg staat de opdrachtgever bij met inhoudelijke adviezen en maakt op basis van het vooronderzoek een gedetailleerde kostenanalyse.

Projectmanagement

De projectmanagers van Rescura Bleijenberg zijn thuis in het maken van een zorgvuldig uitgewerkte begroting met bijbehorend

bestek voor ieder restauratieproject. Door de nauwe contacten tussen managers, onderzoekers en ambachtslieden binnen onze organisatie zijn wij in staat om zelfs bij de meest gecompliceerde projecten tot een reële inschatting van werkzaamheden te komen. Rescura Bleijenberg bewijst dit door als één van de weinigen in de branche tegen een vaste aanneemsom te werken. De projectmanagers zorgen tijdens de uitvoerende fase voor het bewaken van de planning en het afstemmen van de diverse werkzaamheden. Door het overzicht van het management en de gezamenlijke planning van de diverse >>

Waterschapskerk, Leimuiden | Onze Lieve Vrouwekerk, Den Haag | Woning Keizersgracht, Amsterdam | Museum Mr. Simon van Gijn, Dordrecht | Danssalon Felix Meritus, Amsterdam | Koetshuis, Dordrecht | Woning Zvende Concordia, Rotterdam | Woning Prinsengracht, Amsterdam | Slot Ammelshain, Leipzig | Oude kerk, Delft | Gereformeerde kerk, Rijswijk | St. Bonifatius kerk, Rijswijk | Rijksarchief, Kasteel Buitenmars, Woorschoten | Zeeland, Middelburg | Teatro Solo, Montevideo, Uruguay | Vredespaleis, Den Haag | Vondelkerk, Amsterdam | Wijnstraat 121, 127, 139, Dordrecht | Zuiderkerk, Enkhuizen | Passage 55 en 20, Den Haag | Marine basis, Amsterdam | Gemeente museum, Den Haag | Maagdenhuis, Amsterdam | Algemene begraafplaats, Den Haag | Soefi Centrum, Den Haag | Kantoor Mothenesselaan, Rotterdam | Kantoor Kenaupark, Haarlem | Centraal Museum, Utrecht | Deutsche Evangelische Kirche, Den Haag | Tweede Kamer der Staten Generaal, Binnenhof, Den Haag | Eerste Kamer der Staten Generaal, Binnenhof, Den Haag | **Centraal Station, Amsterdam** | St. Franciscus Xaverius (de Krijtberg), Amsterdam | Concertgebouw, Amsterdam | **Tuschinski Theater, Amsterdam** | St. Martinuskerk, Beek (gem. Bergh) | Oude Raadhuis, Middelharnis | Concertgebouw 'De Vereniging', Nijmegen | Kantoor Simon Levett, Prins Hendrikkade, Amsterdam | Woonhuis Reguliersgracht, Amsterdam | Huis Edenburg, Vlissingen | Hoge Raad, Den Haag | Onze Lieve Vrouwekerk, Amsterdam | Woonhuis Regentesselaan, Apeldoorn | Kantoor Westzijde, Zaandam | Woonhuis Weteringschans, Amsterdam | Schouwburg Kunstmin, Dordrecht | Landhuis Eikenhoef, Wassenaars | Grote of St. Bavokerk, Haarlem | Onze Lieve Vrouwekerk te Kapelle, Brussel | Grote kerk, Dordrecht | Kantongerecht, Tiel | Rijksmuseum, Amsterdam | Landgoed Beekkestijn, Velsen | Woonhuis Oosteinde, Delft | Pesthuis, Leiden | Winkel Voorstraat, Brielle | Kantoor Rapenburg, Leiden | Pulchri Studio, Den Haag

ambachten kan efficiënt en snel gewerkt worden. Dit komt ook door het uitgebreide netwerk van gemotiveerde mensen die Rescura Bleijenberg, naast haar vaste personeel, op projectbasis inhuurt.

Werken met geopende deuren

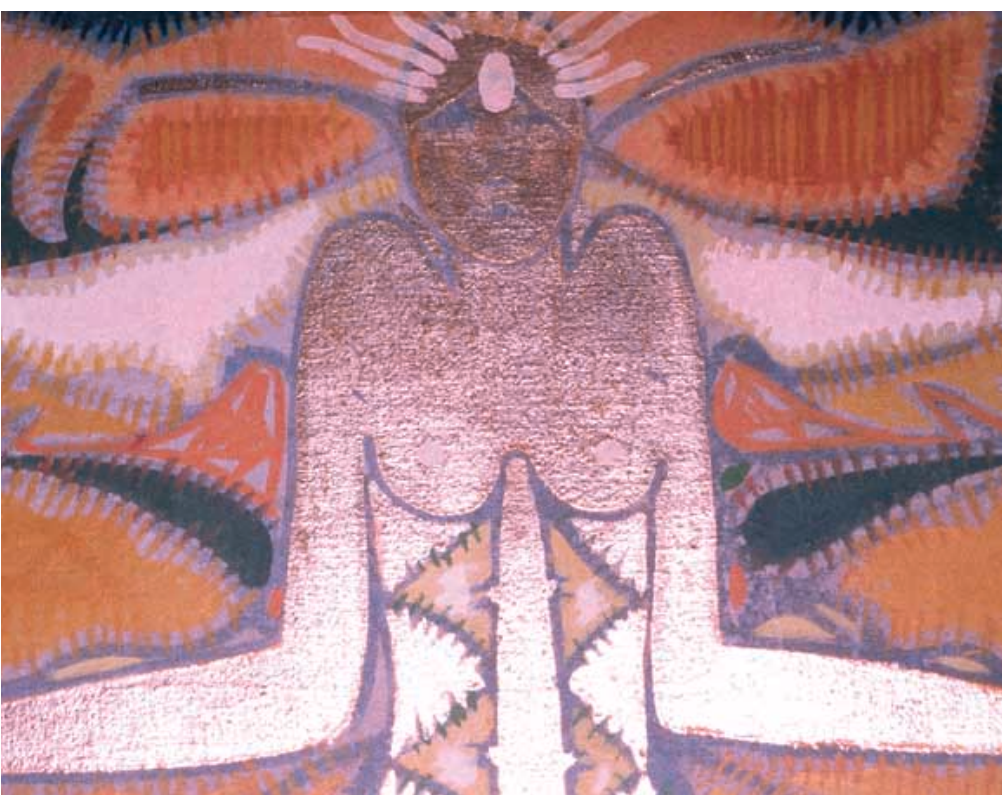
Een belangrijk deel van de te restaureren monumenten is nog intensief in gebruik. Voor deze gebouwen moet het werk zodanig worden gepland dat de periode waarin ze gesloten zijn zo kort mogelijk is. Nog gunstiger is het als het monument zelfs in functie kan blijven tijdens de werkzaamheden. Rescura Bleijenberg heeft bij vele projecten

bewezen een meester in plannen te zijn. Door de flexibele instelling van onze mensen en onze creatieve werkwijze zijn wij in staat om een groot deel van ons werk uit te voeren met geopende deuren. Een sprekend voorbeeld is de restauratie van de Grote Zaal van het Concertgebouw. Dit omvangrijke project voltrok zich in de nachtelijke uren van de zomer. De zomerconcerten vonden overdag gewoon doorgang. Op een speciaal voor deze situatie ontworpen verrijdbaar steigersysteem konden ruim veertig van onze mensen bij de hoge gewelven boven het podium en de zaal. Overdag ondervond het publiek geen hinder van

de nachtelijke tovenarij. Rescura Bleijenberg werkt nauw samen met vakkundige steigerbouwers, zodat we voor iedere situatie een optimale stellingage kunnen ontwerpen.

Artistiek leiderschap

De artistiek leider van Rescura Bleijenberg is de spin in het creatieve web: hij of zij is de contactpersoon van de architect aan de ene kant en van de uitvoerenden aan de andere kant. De artistiek leider vertaalt de inhoudelijke keuzes van de opdrachtgever naar de diverse ambachtelijke disciplines. Hij of zij heeft niet alleen een brede vakinhoudelijke kennis, maar ook sterke organisatorische en motiverende kwaliteiten. De artistiek leider van Rescura Bleijenberg smeedt een team van de groep specialistische ambachtslieden door ze bij elkaar te betrekken en zo de werkzaamheden optimaal op elkaar af te stemmen. Aan het begin van het proces stemt hij of zij bijvoorbeeld met de schilders en stukadoors af welke combinatie van materialen het beste eindresultaat zal opleveren. Naast het contact met de architect en de ambachtslieden onderhoudt de artistiek leider nauwe contacten met de projectmanager, die de zakelijke kant van het project op koers houdt. Door de korte lijnen binnen de organisatie en de gezamenlijke gedrevenheid van zowel ambachtsmensen, zakelijk ondersteunende mensen en artistiek leiders vormt Rescura Bleijenberg een slagvaardig, betrokken bedrijf dat iedere uitdaging op haar vakgebied met enthousiasme en vertrouwen tegemoet treedt.

| **Projecten** Rescura Bleijenberg |

Reconstructie en restauratie van stucwerk | sjabloneringen | bijzonder schilderwerk en houtwerk | kleuronderzoek en advies | verftechnische restauratie | vergulden en decoratiewerk | historisch onderzoek

Het Concertgebouw, Amsterdam

Opdrachtgever: Het Concertgebouw N.V.

Architect: Merx & Girod B.V.

Opdracht: Renovatie stuc- en schilderwerk Grote Zaal, foyers en gangen

Periode: in fases vanaf medio 1998 tot 2002 en de jaren daarna

Vanaf 1998 werkt Rescura Bleijenberg aan de renovatie van het Amsterdamse Concertgebouw. Een eervolle opdracht die niet alleen een beroep doet op de restauratieve kwaliteiten van Rescura Bleijenberg, maar ook op het vermogen om vernieuwende ontwerpen optimaal tot hun recht te laten komen. In nauwe samenwerking met interieurarchitecte Evelyne Merx werd in de zomer van 1998 begonnen met de renovatie van het kloppend hart van het Concertgebouw: de Grote Zaal.

Deze eerste fase was een uitdaging vanuit architectonisch en cultuur-historisch perspectief, maar ook vanuit technisch en logistiek oogpunt. De renovatie mocht de bijzondere akoestiek niet in gevaar brengen en de geplande zomerconcerten moesten doorgang vinden. Om het behoud van de befaamde akoestiek te kunnen waarborgen, maakte Rescura Bleijenberg exacte kopieën van de plafondcassettes, zodat een gespecialiseerd bureau de precieze effecten van de

vormen kon meten. Vervolgens werden de geplande veranderingen getest, waarna met zekerheid kon worden vastgesteld dat de stucrestauraties geen negatieve invloed hadden op het geluid. De stuc- en verfrestauraties die volgden, werden gedurende de nachtelijke uren van de zomer uitgevoerd. Speciaal ontworpen verrijdbare steigers zorgden ervoor dat het publiek er geen hinder van ondervond en de concerten gewoon konden doorgaan. De totale renova-

tie van de Grote Zaal is in vier maanden voltooid. Het resultaat leidde tot een standing ovation van de leden van het Koninklijk Concertgebouworkest na het aanschouwen en ervaren van de volledig getransformeerde Grote Zaal. Na de Grote Zaal verzorgde Rescura Bleijenberg tot eind 2002 de renovatie van de Champagne-bar, de Solistenfoyer, de Dirigentenfoyer en de gangen. In de zomer van 2003 begint de renovatie van de Kleine Zaal.

Tuschinski, Amsterdam

Opdrachtgever: Pathé Theatres B.V.

Architect: Rappange & Partners

Opdracht: Interieurrestauratie decoratief schilderwerk, restauratie fijntimmerwerk

Periode: februari 2001 - mei 2002

De prachtige oude bioscoop Tuschinski is een van de kleurrijkste historische gebouwen van Nederland: de weelderige tapijten, kleurige schilderijen en bijzondere ruimtes geven iedere bezoeker al vanaf 1921 een speciaal gevoel. Rescura Bleijenberg kreeg in 2001 de opdracht tot het inventariseren en reconstrueren van het decoratief schilderwerk en het fijntimmerwerk in de Grote Zaal en de restauratie van de overige ruimtes.

De Grote Zaal is in de jaren zestig en zeventig geheel overgeschilderd in een okergele tint en moest in ere worden hersteld, zodat de originele zaal uit de tijd van oprichter Abraham Tuschinski weer tot leven kwam. Tijdens de uit-gebreide inventarisatiefase deed Rescura Bleijenberg onverwachte vondsten, die vanuit cultuurhistorisch oogpunt zeer waardevol bleken. Er waren verschillende lagen: de eerste schilderijen uit 1921, die vooral bestaan uit repeterende patronen, maar daarboven een laag in Art

Deco van kunstschilder Pieter den Besten uit 1931: achttien prachtige dames en een pauw. Over deze schilderijen was in de literatuur vrijwel niets bekend. De dames gingen gedeeltelijk schuil achter de lambriering die opgehoogd zijn om de akoestiek te verbeteren in de tijd dat de films geluid kregen. De vondst leidde uiteindelijk tot een grondige herziening van de reconstructie: de architect, Kees Doornenbal van Rappange & Partners, Rescura Bleijenberg en Pathé waren het erover eens dat de unieke schilde-

ringen uit 1931 zichtbaar moesten blijven. De beslissing tot de restauratie van deze kunstwerken leidde ertoe dat de bioscoop een half jaar langer gesloten bleef. Wie de betoverend mooie zaal nu bezoekt, zal beamen dat die extra inspanningen de moeite meer dan waard zijn geweest.

Centraal Station, Amsterdam

Opdrachtgever: N.S. Stations B.V. Randstad Noord

Projectmanagement: Ben Vos

Opdracht: Restauratie schilderijen Koninklijke Wachtkamer, wachtkamers 1e, 2e en 3e klas, en centrale hal

Periode: medio 1995 - augustus 1999, in fases

De Koninklijke Wachtkamer van het Centraal Station wordt vandaag de dag nog steeds gebruikt door de koninklijke familie en haar genodigden. De figuratieve olieverfschilderingen, door George Sturm op de wanden uitgevoerd, zijn in de periode 1995-1999 in fases door Rescura Bleijenberg gerestaureerd.

De restauratie was hoognodig: op een groot aantal plaatsen waren de schilderijen en stucagen dermate door vocht aangetast dat ze losgeraakt waren van de ondergrond. Deze onderdelen zijn door de medewerkers van Rescura Bleijenberg gerestaureerd. De sjabloneringen die nog wel te redden waren, heeft Rescura Bleijenberg kunnen behouden door de bekende digitale techniek van sjabloneren op een nieuwe wijze toe te

passen: de met behulp van de computer gereproduceerde sjablonen werden niet gebruikt om een nieuwe schildering aan te brengen, maar juist om de te sparen onderdelen af te dekken. Naast de Koninklijke Wachtkamer heeft Rescura Bleijenberg de wachtkamers van de eerste, tweede en derde klas gerestaureerd, alsmede de hal. Ook heeft Rescura Bleijenberg de bakstenen van de grote vertrekhal op een speciale manier gereinigd.

St. Franciscus Xaverius (de Krijtberg), Amsterdam |

Opdrachtgever: R.K. kerk Sint Franciscus Xaverius (De Krijtberg)

Architect: Rappange & Partners

Opdracht: Interieurrestauratie schilderijen en stucwerk, sanering belaste ondergronden, restauratie beelden, hekwerk, houtwerk, voegwerk

Periode: mei 1999 - augustus 2000

De Krijtberg, gelegen aan het Singel in Amsterdam, is een neogotische kerk uit 1881 waarin ook stijlen terug te vinden zijn uit de eerste decennia van de twintigste eeuw. De restauratie van deze kerk was een project waarin de veelzijdigheid van Rescura Bleijenberg tot uiting kwam. De tand des tijds had zijn sporen op het schilder- en stucwerk achtergelaten, maar ook de beelden, het houtwerk en de hekwerken waren in slechte staat. Zoals zo vaak bij oude kerken waren vocht en vervuiling de belangrijkste boosdoeners.

Vanuit hun verschillende ambachtelijke disciplines werkten de specialisten van Rescura Bleijenberg vanaf het voorjaar van 1999 aan de stijlzuivere en duurzame restauratie. In nauw overleg met de schilders werd het voeg- en metselwerk hersteld met duurzame materialen, die optimaal bestand zijn tegen wisselende temperaturen en vochtschommelingen. Het loslatend stucwerk werd waar mogelijk verlijmd met de ondergrond, zodat

schilderingen op de losse stuclaag gerestaureerd konden worden.

Als ze niet meer te redden waren, werden de schilderingen exact vastgelegd met behulp van digitale technieken en na het herstel van de ondergrond gereconstrueerd. De houten beelden werden gerestaureerd en het hekwerk werd gedeeltelijk vervangen. De totale restauratie van De Krijtberg duurde tot augustus 2000.

| Rescura Bleijenberg

Anna Paulownastraat 56A

2518 BG Den Haag

Nederland

t 070 362 15 55

f 070 364 02 01\

site www.rescura.nl

site www.silberlingstuc.nl

e-mail info@rescura.nl

Rescura Bleijenberg